

Großglockner (3798 m)

Sanjski vrh nad belimi ledeniki

✍ Andrej Mašera

Ko v jasnih dneh z naših vršacev zremo proti severu na dolgo verigo Visokih Tur, razločno vidimo mogočno goro, ki po višini daleč prekaša sosede in se kot vitek stožec dviga nad širo no belino ledenikov. Značilna oblika je skoraj nezugrešljiva, takoj spoznamo, da gre za Großglockner, najvišjo goro Avstrije. Großglockner je v vsakem pogledu izredna gora, ena najbolj znanih v Alpah. Visok je, na vse strani zelo strm in težko dostopen ter ima zanimivo in pestro zgodovino. Zato je razumljivo, da je eden najbolj zaželenih ciljev v Alpah in močno obiskan vrh. Tudi Slovenci ga imamo kar nekako za svojega; morda zaradi spominov na davno zgodovino, morda zaradi pomembne vloge, ki jo je pri prvem vzponu nanj imel naš slavni rojak Valentin Stanič, morda preprosto zato, ker nam je najbližji tako visok vrh. Slovensko ime zanj je Veliki Klek, bolj pogosto pa mu pogovorno rečemo kar Glockner.

Großglockner stoji sredi obsežnega Narodnega parka Hohe Tauern in je mejna gora med deželama Koroško in Tirolsko, medtem ko je tromeja s Salzburško nekoliko bolj proti severozahodu, na vrhu Eiskögele, 3426 m. Celotni masiv Glocknerja se dviga nad obsežnimi ledeniki, ki se od leta 1850, posebno pa v zadnjih desetletjih, zaradi splošne otoplitve nezadržno manjšajo. Na jugozahodni strani so to Laperwitzkees, Fruschnitzkees, Teischnitzkees in Ködnitzkees, sevrovzhodna pobočja pa obdajajo Teufelskampkees, Glocknerkees, Kleinglocknerkees, Hofmannskees, Kellersbergkees in Schwerteckees. Ledeniki na severovzhodni strani se spuščajo proti velikemu ledeniku Pasterzi, ki je z dolžino 10 km največji v Vzhodnih Alpah. Glockner je grebenska gora; osrednji masiv sestavlja greben, ki sega od sedla Romariswandsattel, 3424 m, na severozahodu, do škrbine Hohenwartscharte, 3183 m, na jugovz-

hodu. Prva izrazitejša vzpetina je ozko nazobčani Glocknerwand, 3721 m, s katerega se greben spusti na Untere Glocknerscharte, 3598 m. Sledita drzno ošiljena stolpa Teufelshorn, 3677 m, in Glocknerhorn, 3680 m, nato pa se severozahodni greben strmo dvigne do glavne ga vrha Großglocknerja. Med njim in sosednjim Kleinglocknerjem, 3783 m, je ozka škrbina Obere Glocknerscharte, 3766 m, s katere proti Glocknerkeesu strmo pada ozki Pallavicinijev žleb. Strmina, ki se spušča s Kleinglocknerja, se umiri šele na snežni uravnavi Adlersruhe, na kateri stoji Erzherzog-Johann-Hütte, 3454 m, najvišje ležeča koč v Vzhodnih Alpah.

Glockner je vzbujal zanimanje in željo po vzponu že v 18. stoletju. Resno pa se je lotil obleganja krški knezoškof grof Franz v. Salm-Reifferscheid, ki je vodil tri velikopotezne odprave v letih 1799, 1800 in 1802. Uspešna je bila druga odprava, ko sta se 28. 7. 1800 na vrh povzpela domačina - brata Klotz - s še dvema neimenovanima tesarjema in verjetno z župnikom Hautzendorferjem iz Sv. Petra v Rangsdorfu. Manj verjetno je, da je bil v zmagoviti skupini župnik Horrasch iz Döllacha, kot bremo v nekaterih knjigah in vodnikih o Glocknerju. Pač pa ni nobenega dvoma, da je bil že naslednjega dne, 29. 7., ob osmi uri zjutraj na vrhu naš vrli Valentin Stanič, ki je s tem dokazal, da je bil takrat med najdrznejšimi in najsposobnejšimi alpinisti na svetu.

Großglockner nima lahkega in preprostega pristopa. Od kjerkoli se ga bomo lotili, nas čakajo hoja po ledenikih, vzpenjanje po strmih snežiščih in plezanje po skalah do II. težavnostne stopnje. Mnogi, ki so goro podcenjevali (in teh je kar precej), so za svoje lahkomi selno početje morali plačati najvišjo ceno. Zato je spremstvo gorskega vodnika za gornike brez alpinističnih zmogljivosti nujno potrebno!

Na Großglockner se lahko brez težjega plezanja povzpemo po treh poteh. Najbolj narav-

Na vršnem grebenu Großglocknerja 🇸🇮 Tone Škarja

ni pristop je z vzhodne strani, od Franz-Josefs-Höhe, 2418 m; do tam se pripeljemo po odlično speljani gorski cesti, ki je bila dograjena leta 1935. Cesta se začne v vasi Heiligenblut, 1288 m, ki je s prelepo gotško cerkvijo s strmim zvonikom eden najslikovitejših krajev v Alpah. Pot vodi mimo koč Hofmannshütte, 2444 m, s katere sestopimo na ledenik Pasterza, ga prekoračimo, nato pa se po strmem skalnatem in gruščnatem pobočju dvignemo do ledenika Hofmannskees in po njem do Adlersruhe. Vzpon je kar naporen in v poznem poletju ni preveč priporočljiv zaradi pomanjkanja snega. Drugi pristop gre od glocknerske ceste skozi dolino Leitertal do stare Salmove koč, 2638 m, in naprej čez Hohenwartscharte do Adlersruhe. To dolgo, a zanimivo pot lahko uporabimo za sestop, če smo se povzpeli na goro s Franz-Josefs-Höhe. Tretja pot je iz smeri Kalsa.

Pristop iz Kalsa

Južni pristop iz Kalsa je med obiskovalci Großglocknerja najbolj priljubljen, verjetno zato, ker je razmeroma najlažji, pokrajinsko zelo razgiban in slikovit, ob poti pa so tudi udobne in dobro oskrbovane koč. Poteka po dolini Ködnitztal, čez ledenik Ködnitzkees in po zavarovani plezalni poti na Adlersruhe, kjer se staknejo tudi drugi običajni pristopi. Na vrh se potem povzpemo po jugovzhodnem grebenu čez Kleinglockner. Do izhodišča pridemo takole: skozi karavanški predor se peljemo po turski avtocesti do Spittala, tam pa zavijemo proti zahodu po dolini Drave do Lienza. Nadaljujemo po dolini Iseltal do kraja Huben, kjer zavijemo desno v dolino Kalsertal. Po 13 km pridemo do slikovitega gorskega letovišča Kals, nato pa se po gorski cesti (7 km, cestnina) pripeljemo do velikega parkirišča pri gostišču Lucknerhaus, 1984 m, na začetku doline Ködnitztal. Že od tam vidimo Glockner v vsej veličini z južno steno, ki se pne nad ledenikom Ködnitzkees.

Od izhodišča se napotimo proti severu po udobnem kolovozu ali pa po bolj slikoviti poti vzhodno od potoka Ködnitz do koč Lucknerhütte, 2241 m, ki jo imamo ves čas pred očmi. Do nje rabimo slabo uro. Naprej nadaljujemo ob potoku bolj strmo navkreber, čez čelno

moreno (»Blaues Wandle«) do uravnave Viehboden. Pot zavije proti severozahodu in se bolj strmo povzpne do velike koč Stüdlhütte, 2802 m, kjer je lagodne hoje konec. Od izhodišča smo hodili dve uri in pol.

Nadaljnja pot nas pelje pod strmimi skalnatimi pobočji Luisengrata do ledenika Ködnitzkees. Čeprav je čez ledenik običajno shojena dobra gaz, ne smemo pozabiti na nevarnost razpok, zato hodimo navezani. Ledenik prečimo v širokem loku v desno, v smeri izrazite skalne ostroge, po kateri se nato vzpenjamo ob pomoči žičnih vrvi in klinov. Plezanje ni posebno težavno, če pa so skale poledenele, postane vzpon zelo problematičen in nevaren. Po manjši uravnavi se stena postavi zopet bolj pokonci, vendar se v kratkem strmina unese in že smo pri znameniti koči Erzherzog-Johann-Hütte na Adlersruhe. Od Stüdlhütte smo se vzpenjali dve in pol do tri ure. Najbolje je prenočiti tukaj: tako se spočijemo pred končnim naskokom na vrh, hkrati pa se čez noč vsaj malo aklimatiziramo na višino.

Sledi še pika na i! Od koč gremo po položnem snežišču proti severozahodu, ko pa vesina postopoma postaja vse bolj strma, jo premagujemo v okljukih. Skale Kleinglocknerja dosežemo po zelo strmi snežni drči (»Glocknerleitl«, 35°), kjer moramo biti izjemno pazljivi, kajti vesina prepada 600 m proti Ködnitzkeesu. Po razčlenjenih skalah (I. tež. stop.) splezamo na ostro grebensko rez Kleinglocknerja. V pozni sezoni je ta lahko po večini kopna, sicer pa hodimo po ozki snežni gazi (desno so lahko nevarne opasti) zelo izpostavljeno, do skalne glave nad škrbino Obere Glocknerscharte. Tu so zaradi množice gornikov pogosto neljubi zastoji, ki nas lahko prisilijo k daljšemu čakanju, včasih še v mrazu in vetru. Ohranimo mirne živce in ostanimo popolnoma »cool«! Ob žični vrvi nato sestopimo v škrbino (17 m) in jo prekoračimo po ozkem, silno izpostavljenem snežnem grebenčku, do skal na nasprotni strani. Nato splezamo po nekoliko gladkih ploščah navzgor (I-II) do bolj razčlenjenega skalovja in po njem na vrh, na katerem stoji veličastni križ. Od Adlersruhe traja vzpon uro in pol, če le ni preveč čakanja. Razgled z Großglocknerja je tako obsežen, da nas dobesedno osupne. Pred-

vsem pa nas navdajata navdušenje in ponos nad doseženim.

Vzpon na Großglockner je zelo zahtevna ledeniška tura. Za uspeh moramo biti kondicijsko dobro pripravljene, vzpona se lahko lotimo samo s popolno ledeniško opremo (cepin, dereze, vrv, snežna očala, topla obleka), ki jo moramo znati tudi pravilno uporabljati. Večina gornikov nima hujših problemov zaradi višine, kljub temu pa moramo biti pripravljene tudi na to možnost. Ture se lotimo samo v lepem vremenu, bolj v prvi polovici sezone, kajti proti koncu poletja so lahko nekateri odstavki prekri-

ti z golim ledom, tako da postane vzpon tehnično zelo zahteven in nevaren. ●

Literatura:

- Willi End: *Glockner - und Granatspitzgruppe*. Bergverlag Rother, München 2003.
- Günter in Louise Auferbauer: *Bergtourenparadies Österreich*. Styria, Graz 1999.
- Wolfgang Pusch, Leo Baumgartner: *Großglockner*. Bergverlag Rother, München 2001.
- Manfred Korbaj: *Die schönsten Dreitausender der Ostalpen*. Pichler Verlag, Wien 2002.

Zemljevidi:

- Großglockner 1 : 25.000. Österreichische Karte 153, BEV 1992.
- Großglockner 1 : 25.000. Österreichische Karte 3227 - West, BEV 2000.